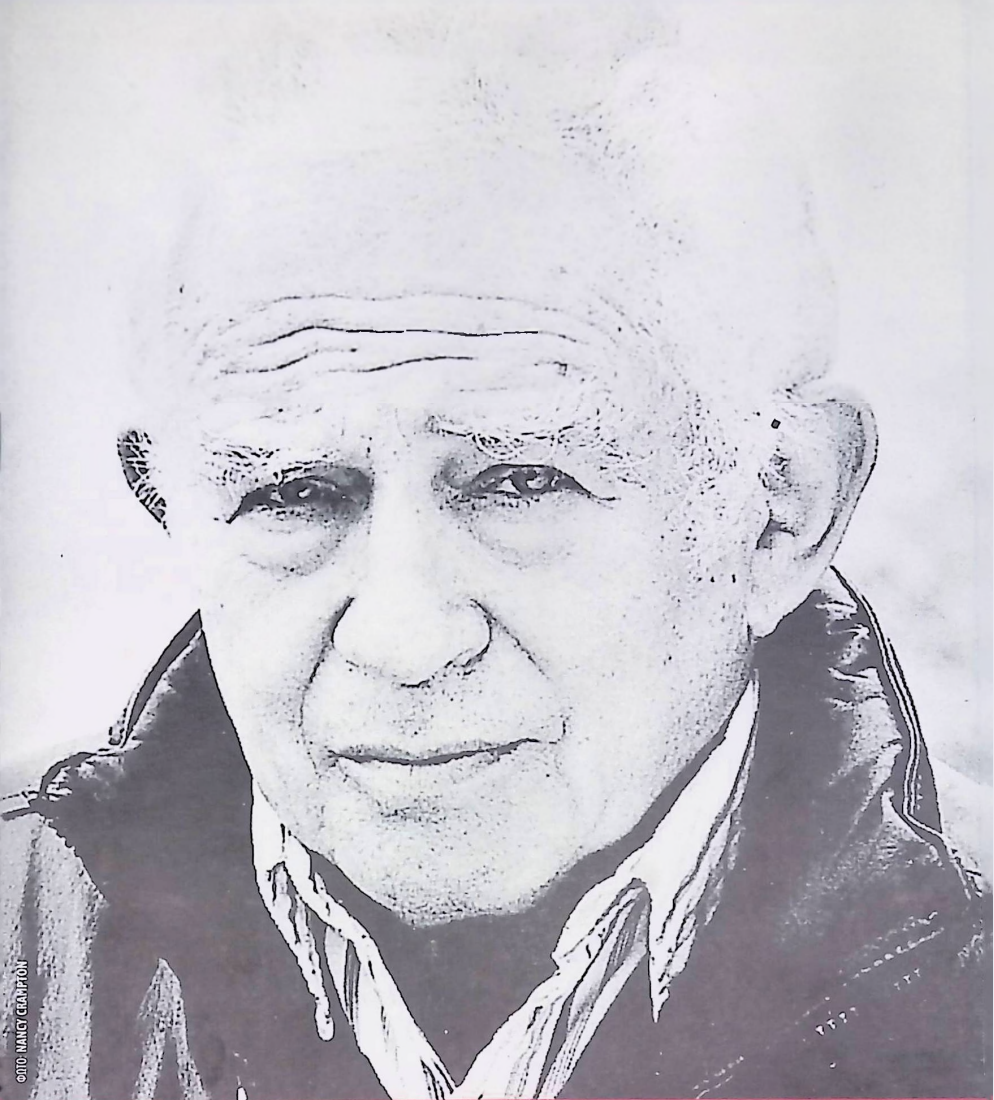

© 2010 NANCY CRAWFORD

Ν ό ρ μ α ν

Μέιλερ

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ Κ Α Σ Τ Α Ν Ι Ω Τ Η

Η μάγισσα τέχνη

ΣΚΕΨΕΙΣ

Οι αναγνώστες συνήθως έχουν πρόβλημα όταν ο συγγραφέας ανακατεύει αληθινούς με μυθοπλαστικούς χαρακτήρες. Ποτέ δε με ενόχλησε αυτό. Για μένα όλα είναι μυθοπλασία. Ας πούμε, λόγου χάρη, πως υπάρχουν χίλιες μεγάλες και μικρές λεπτομέρειες απαραίτητες για έναν συγκεκριμένο ιστορικό προκειμένου να συλλάβει μια δεδομένη στιγμή της Ιστορίας: την επιστροφή του Ναπολέοντα από τον Έλβα ή την άνοδο του Ροβεσπιέρου. Ό,τι κι αν επιλέξει, ο ιστορικός πρέπει να αποφασίσει ποιες από αυτές τις λεπτομέρειες είναι περισσότερο σχετικές. Δεν μπορεί να τις χρησιμοποιήσει όλες. Και το σπουδαιότερο, δεν μπορεί να τις συγκρατήσει όλες. Ας πούμε πως επιλέγει μερικές εκατοντάδες πληροφορίες οι οποίες στηρίζουν τις πολλαπλές του εικασίες σχετικά με όσα ενδεχομένως συνέβησαν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Αυτές οι πληροφορίες συνήθως ονομάζονται «γεγονότα».

Αν ξεκινήσει ο μυθιστοριογράφος, έτοιμος κι αυτός να γράψει για το ίδιο συμβάν, όντας αναμφισβήτητα λιγότερο καλός στην έρευνα, θα καταλήξει με σαράντα ή πενήντα μονάχα λεπτομέρειες που θα φαίνονται ζωτικές. Εντούτοις, εγώ θα υποστήριζα πως ο ιστορικός και ο μυθιστοριογράφος εμπλέκονται και οι δυο στη συγγραφή μυθοπλασίας. Η διαφορά είναι πως ο ιστορικός χρησιμοποιεί περισσότερα γεγονότα, παρότι ποτέ δεν μπορούν να είναι τόσο πολυάριθμα ώστε να περικλείουν την πραγματικότητα. Επιπλέον, ο ιστορικός συνήθως γράφει με πιο πεζό στυλ. Μα να τοι και οι δυο στο δρόμο της μυθοπλασίας. Η αληθινή ουσία είναι πως ο καθένας τους, ο μυθιστοριογράφος και ο ιστορικός, κάνουν μια επίθεση στην ενδεχόμενη φύση της πραγματικότητας.

Πάντοτε με προσέλκυε περισσότερο ο ρεαλισμός παρά η φαντασία, διότι μου φαίνεται πως ο ρεαλισμός έχει ατελείωτο ενδιαφέρον και είναι τελικά απροσδιόριστος. Ο ρεαλισμός είναι ένα είδος φαντασίας πολύ πιο συγκροτημένο και σκληρό απ' ό,τι η ίδια η φαντασία. Αν είσαι έτοιμος να παλέψεις με την αναπόφευκτη ασάφεια των διαθέσιμων γεγονότων, τελικά συνειδητοποιείς πως ο ρεαλισμός δεν είναι τόσο μια άμεση προσέγγιση της αλήθειας όσο η πιο συμπυκνωμένη μορφή φαντασίας.

Ο Μπόρχες έχει μια μαγική ικανότητα να υφαίνει πλοκές μέσα από μεταμορφώσεις. Κι έτσι, θέτει τη δυσκολία της κατανόησης της πραγματικότητας. Μας δείχνει πως κάθε φορά που νομίζουμε πως το μυαλό μας πλησιάζει την πραγματικότητα, απλώς γράφαμε ένα σενάριο για να την κατανοήσουμε. Το σενάριο είναι το ισοδύναμο μιας εικασίας που φαίνεται σωστή ώπου να την ανατρέψουν νέα στοιχεία. Στην πορεία αυτής της ανατροπής, ωστόσο, μαθαίνουμε πολλά. Η αναθεωρημένη εικασία ιδεωδώς θα είναι ανώτερη. Διαβάζοντας Μπόρχες, ζεις σε μια μεταβαλλόμενη και όχι πάντα ευχάριστη κατάσταση, όπου βλέπεις περίτεχνες εικασίες να καταστρέφονται από το μοναδικό γεγονός που είναι ικανό να τις κάνει άνω κάτω. Ο Μπόρχες διαρκώς μας μαθαίνει πως δεν αρκεί να ζούμε με το ρητό του Ακινάτη «πίστη στη μαρτυρία της λογικής». Καλύτερα πιστέψτε την, ώπου να αποδειχτεί δραματικά ανεπαρκής, ξεγελασμένη ή φανερά προδομένη – τότε βελτιώστε τη. Ο Μπόρχες δεν είναι καθόλου εύκολος.

NORMAN

ΜΕΪΛΕΡ

Η ΜΑΓΙΣΣΑ ΤΕΧΝΗ

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΚΣ

ISBN 960-03-3816-7, σελ. 448, € 18,00

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΛΑΪΡΑ ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ένας μεγάλος συγγραφέας
μιλάει με μοναδικό τρόπο για την τέχνη του.

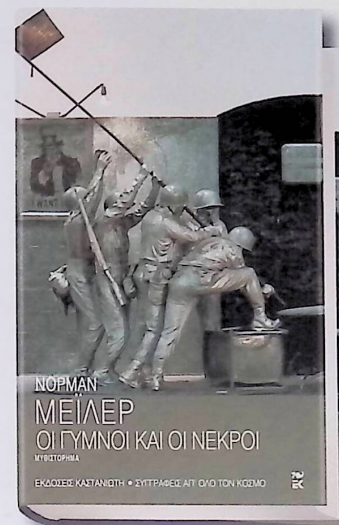
Η παράνοια: Είναι είτε το κέντρο της λογικής ή το χείλος της ψύχωσης. Ποτέ δεν ξέρεις πότε είναι αφοσιωμένη στην ασφάλειά σου και πότε στον ύστατο κλονισμό σου.

Μια περιβόητη ιστορία λέει πως ο Σέλεϊ όρμησε σε μια μητέρα, άρπαξε το μωρό της, το σήκωσε ψηλά και φώναξε: «Βρέφος, μίλα! Αποκάλυψε την αθάνατη αλήθεια σου!» Σαν τον Πλάτωνα –μέγας πλατωνικός ήταν τότε ο Σέλεϊ– πίστευε πως η μόρφωση που αρχίζει να λαμβάνεις από μικρός θολώνει την ενστικτώδη γνώση με την οποία γεννιέσαι. Και τότε περνάς την υπόλοιπη ζωή σου προσπαθώντας να διαλύσεις αυτή τη μόρφωση.

Ε, λοιπόν, κι εγώ μπορώ να πιστέψω πως γεννιόμαστε με μια βαθιά εκτίμηση του σύμπαντος και πράγματι τη χάνουμε στα πρώτα λίγα χρόνια της ζωής μας –για να μην πω στις πρώτες εβδομάδες!– κι έπειτα περνάμε την υπόλοιπη ζωή μας προσπαθώντας να την κερδίσουμε ξανά. Όταν είμαστε πλέον έξι ετών, το σχολικό σύστημα εξασφαλίζει την απώλειά της. Δε νομίζω πως αυτό είναι τόσο φριχτό. Είναι μάλλον στη φύση των πραγμάτων. Αυτή ήταν η πρόθεση. Πρέπει να τη χάσουμε και να την ξανακερδίσουμε. Νομίζω πως είναι ανέφικτο να συλλαβούμε οποιαδήποτε αληθινά επιτεύγματα γνώσεων δίχως αυτή την πώση. Διότι αν η γνώση είναι κάτι που λαμβάνουμε απλώς αφήνοντας τον εαυτό μας ανοιχτό σ' αυτήν. Ε, τότε, στη Δύση αυτό δεν μπορούμε να το συλλάβουμε. Οι περισσότεροι από εμάς βρίσκουμε κάτι ελαφρώς απωθητικό στην ινδουϊστική φιλοσοφία. Την ιδέα πως αποκτάς γνώση δίχως «φασουστική» προσπάθεια. Αντιδρούμε ενάντια στην αντίληψη πως όσο περισσότερο δίνεις τον εαυτό σου στο σύμπαν, και, επομένως, όσο πιο παθητικός γίνεσαι, τόσο πιο πολύ πλησιάζεις στα μυστικά της ύπαρξης. Η σκέψη αυτή είναι, φυσικά, αντιπαθή στο δυτικό πνεύμα. Εμείς πιστεύουμε πως ο μόνος τρόπος για να φτάσεις στον πυρήνα των αληθινών μυστικών είναι να σπάσεις το κέλυφος. Έτσι μας αρέσει. Αυτό φπαχτήκαμε να κάνουμε. Αν αυτό δεν έχει κάποια σχέση με τη μυθιστοριογραφία, τότε ιδέα δεν έχω για το τι είναι αυτό το βιβλίο.

Ο καλλιτέχνης του 20ού αιώνα, που ενδεχομένως άσκησε τη μεγαλύτερη επιρροή στο έργο μου, δεν ήταν συγγραφέας: ήταν ο Πικάσο. Διαρκώς άλλαζε τη φύση της επίθεσής του στην πραγματικότητα. Είναι λες και ένιωθε πως υπάρχει μια πραγματικότητα προς ανακάλυψη μα δεν είναι απτή σαν πέτρα. Είναι μάλλον ένα πλάσμα που αλλάζει διαρκώς μορφή. Και αν εγώ, ο Πικάσο, προσπαθούσα να απεικονίσω αυτό το πλάσμα μέσω ενός συγκεκριμένου αισθητικού στυλ κι έχω φτάσει μονάχα ως εδώ, τότε θα ψάξω να βρω ένα εντελώς άλλο στυλ. Και να τος ο Πικάσο σε μια νέα μορφή επίθεσης στην πραγματικότητα. Είναι λες και πρέπει να σκαρφαλώσεις τη βόρεια πλευρά ενός βουνού, να γυρίσεις πίσω και να ανέβεις στη νότια πλευρά, μετά στη νοτιοδυτική πλευρά και ούτω καθεξής.

Λέμε ιστορίες στους εαυτούς μας προκειμένου να βγάλουμε νόημα από τη ζωή. Η αφήγηση είναι καθιστοκρατική. Υπάρχουν μέρες που η ζωή είναι τόσο παράλογη, ώστε μας σασκατεύει – τίποτα δε βγάζει νόημα, μα οι ιστορίες βάζουν τάξη στον παραλογισμό. Η ανακούφιση εξασφαλίζεται με το ξεκίνημα, το μέσο και το τέλος της αφήγησης. Δίχως το τέλος, έχεις μια εμμονή, μια μόνιμη περιστροφή γύρω από ένα γεγονός ή μια κατάσταση που δεν μπορεί να μπει σε μια θέση. Ο κίνδυνος, επομένως, στην αναγνώριση της αβασιμότητας του γεγονότος είναι πως νιώθει κάποιος ολότελα έτοιμος να καλωσορίσει την τέχνη του παραλόγου. Κι αυτή είναι μια σοβαρή αιτία που τόσο πολλοί είναι προσκολλημένοι –και ατελείωτα πληκτικοί– στην απαρίθμηση δόξων εδραιωμένων γεγονότων.

ISBN 960-03-2827-7, σελ. 800, € 27,00
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΑΡΤΖΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

«[...] Καλύτερο μυθιστόρημα για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν έχει γραφτεί, αλλά εδώ έχουμε και κάτι περισσότερο – μια κατάδυση στην ψυχολογία του επιζώντος και ταυτοχρόνως στην αντίθετη πλευρά της: στον κόσμο της επιείκειας, της βαθιάς συμπίνοιας για τη μοίρα των νεαρών ηρώων που, προτού σχεδόν ανδρωθούν, βρίσκονται αντιμέτωποι με το θάνατο. [...].»

Αναστάσης Βιστωνίτης για το *Οι γυμνοί και οι νεκροί* (Το Βήμα, 2002)

«[...] Εξακολουθούν και μ' αρέσουν λοιπόν *Οι γυμνοί και οι νεκροί*. Είναι ένα βιβλίο με αρετές και λάθη, αλλά διαθέτει και μια λυτρωτική, έως και διεγερτική, αίσθηση τολσοϊκής συμπίνοιας, και γι' αυτό μου επιτρέπει να νιώθω ελπίδα για όλους μας, όταν πολύ σπάνια ξαναδιαβάζω μερικές σελίδες του. [...].»

Σταυρούλα Παπασπύρου για το *Οι γυμνοί και οι νεκροί* (Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 2001)

«[...] Ο Μίλερ, υπολογίζοντας στις λέξεις όσο θα έπρεπε να υπολογίζει κάθε πραγματικός συγγραφέας και αποφεύγοντας κάθε γλυκερό και ανεξόδο προϊόν τους, γεμίζει εκατοντάδες ενδιαφέρουσες σελίδες, μερικές εκ των οποίων θα πρέπει να θεωρούνται τουλάχιστο σημαντικές όχι απαραίτητα μόνο για το αμερικανικό μυθιστόρημα του 20ού αιώνα. [...].»

Για το *Οι γυμνοί και οι νεκροί* (Αντί, 2001)

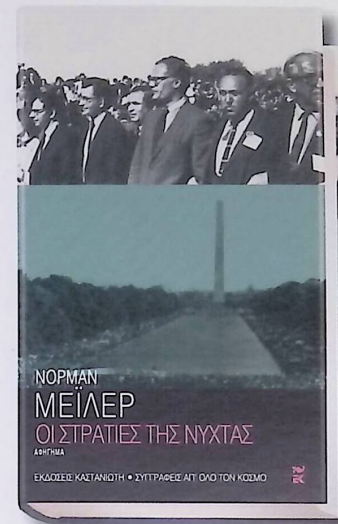
ISBN 960-03-3107-3, σελ. 560, € 26,50
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΛΑΕΙΡΑ ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

«[...] *Το χρονικό μιας εποχής* δεν αποτελεί μια μεταμφιεσμένη αυτοβιογραφία αλλά μια ειλικρινή προσπάθεια σκιαγράφησης της αμερικανικής ταυτότητας με τα υπέρ και τα κατά της, καθώς και μια γενναία κριτική της αμερικανικής μεταπολεμικής πολιτικής ζωής που μόνο ένας τολμηρός μυθιστοριογράφος με σπάνια δημοσιογραφική ικανότητα θα μπορούσε να προσφέρει. [...]».

Ντόρα Τσιμπούκη για *Το χρονικό μιας εποχής* (*Το Βήμα*, 2002)

«[...] Όπως και να 'χει, το *Χρονικό* έχει τριπλή αξία: ενός λογοτεχνικού έργου που διαρθρώνεται μέσα από τη λογική του pastiche, της τοιχογραφίας με πολλά θέματα και εναλλαγές μιας ιδιότυπης αυτοβιογραφίας· και τέλος, ενός ιστορικού ντοκουμέντου. Απ' όποια οπτική γωνία και να το δει κανείς, η σημασία του είναι δεδομένη».

Ηλίας Μαγκλίνης για *Το χρονικό μιας εποχής* (*Καθημερινή*, 2002)

ISBN 960-03-3469-2, σελ. 384, € 20,00
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΑΡΤΖΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

«[...] Πρώτα απ' όλα, η αφοπλιστική, σχεδόν οδυνηρή του ειλικρίνεια. Ο Νόρμαν γράφει για τον εαυτό του σε τρίτο πρόσωπο –όπως και σε άλλα βιβλία του– μα, στον αντίποδα του μεγαλομανούς Ιουλίου Καίσαρα, τον παρουσιάζει αμακιγιάριστο – μεθυσμένο, ζεπεασμένο, άλλοτε γελοίο και άλλοτε συγκινητικό. Ανάλογη μεταχείριση επιφυλλάσει στους πάντες. [...]».

Πέτρος Τατσόπουλος για το *Οι στρατιές της νύχτας* (*Τα Νέα*, 2003)

«[...] Η ειλικρίνεια αναδεικνύεται στην απόδοση της "υπαρξιακής στιγμής", που υπήρξε ανέκαθεν ο υψηλότερος στόχος του Μέιλερ. Τέτοιες στιγμές υπάρχουν πολλές στις *Στρατιές*, και είναι στιγμές που αποκτούν μεγαλύτερη βαρύτητα καθώς, παράλληλα με το δράμα της ανθρωπίνης επίφασης (στη φιλοπολεμική ή την αντιπολεμική εκδοχή της), αφήνουν να φανεί και το αργό, αμήχανο ζετύλιγμα της Ιστορίας. [...]».

Βαγγέλης Αθανασόπουλος για το *Οι στρατιές της νύχτας* (*Ελευθεροτυπία*, 2003)

«[...] *Οι στρατιές της νύχτας* παραμένουν βιβλίο-σταθμός τόσο για το δικό του έργο όσο και για το σύνολο της μεταπολεμικής αμερικανικής πεζογραφίας. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, διαβάζοντάς το, ο Ευρωπαίος αναγνώστης έχει μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να καταλάβει τι είναι και τι σημαίνει η σύγχρονη Αμερική: τα διλήμματα που θέτει στον εαυτό της και τις προκλήσεις που απευθύνει στην υπόλοιπη Δύση και στον κόσμο. Και μόνον το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου είναι σαν να μιλάει για τις ΗΠΑ του σήμερα. [...]».

Αναστάσης Βιστωνίτης για το *Οι στρατιές της νύχτας* (*Το Βήμα*, 2003)

Ο Νόρμαν Μάιλερ γεννήθηκε το 1923 στο Νιου Τζέρσεϊ.

Στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου υπηρέτησε στις Φιλιππίνες, μια εμπειρία που αποτέλεσε, το 1948, τη βάση του διάσημου λογοτεχνικού ντεμπούτου του *The Naked and the Dead* (Οι γυμνοί και οι νεκροί, μτφρ. Ερρίκος Μπαρτζινόπουλος, Εκδ. Καστανιώτη, 2001).

Μεταξύ των άλλων έργων της μεγάλης αυτής μορφής

της μεταπολεμικής αμερικανικής λογοτεχνίας, σημειώνουμε τα:

Barbary Shore (1951), *The Deer Park* (1955), *An American Dream* (1964),

The Armies of the Night (1968), (Οι στρατιές της νύχτας,

μτφρ. Ερρίκος Μπαρτζινόπουλος, Εκδ. Καστανιώτη, 2003),

για το οποίο τιμήθηκε με το Εθνικό Βραβείο Βιβλίου και το Βραβείο Πούλιτζερ,

Marilyn (1973), *The Executioner's Song* (1980, επίσης Βραβείο Πούλιτζερ),

Ancient Evenings (1983), *Tough Guys Don't Dance* (1984),

Harlot's Ghost (1991) και *The Gospel According to the Son* (1998).

Η «σύνοψη» του έργου του με τίτλο *The Time of Our Time*

(Το χρονικό της εποχής μας, μτφρ. Ιλάνια Διονυσίου, Εκδ. Καστανιώτη, 2002) κυκλοφόρησε στις ΗΠΑ το 1999.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210-330.12.08

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ζαλόγγου 11, 106 78 Αθήνα, Fax: 210-382.25.30

ΠΑΡΑΠΕΛΙΕΣ: Fax: 210-384.24.31

ΕΚΘΕΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Σόλωνος 131, 106 77 Αθήνα

ΤΗΛ.: 210-330.12.08 (εσωτ. 187) — Fax: 210-380.13.31

ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: Αριστοτέλους 7, 546 24 Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310-270.391, Fax: 2310-271.659

ΔΙΑΘΕΣΗ:

ΔΙΚΤΥΟ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΔΙΑΘΕΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

www.kastaniotis.com

e-mail: info@kastaniotis.com